

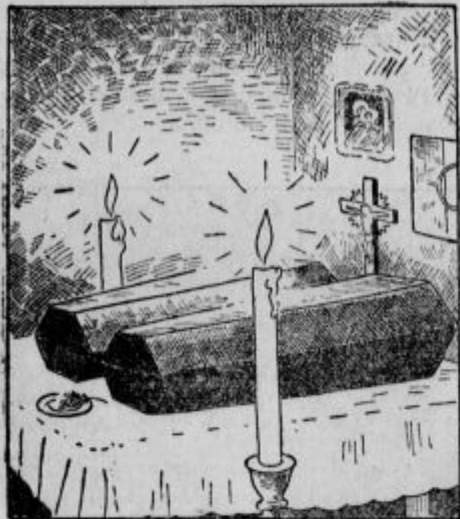

Spisal Mirko Kunčič.

Ilustriral J. P.

7.

10.

Ko je bil najdenček Jokec deset let star, sta mu kakor domenjena umrla v enem dnevu oba rednika. Ostal je s kožo Meko in z mucom Kecom sam in ni vedel ne kaj, ne kako bi — — — Pa se je domislil in sklenil, da gre v svet. Sreče iskat.

Ko so se dovolj nažalostili in natarnali, so po vrsti zadremali. Divje lomastenje in kričanje jih je sredi noči prebudilo. Muc Kec se je spretno kakor veverica pognal na drevo. Jokec in koza Meka sta obstala kakor prikovana na mestu. Še predno sta se dobro zavedla, sta bila obkoljena od tolpe črnogledih, bradatih razbojnikov.

8.

11.

Zajezdil je kožo Meko, vzel v naročje muca Keca in se presrečno poslovil od hišice rajnkih. Naravnost v črni, nepoznani gozd jo je mahnila tričlanska družbica.

Poglavar razbojnikov je bil neznansko kosmat in grd dedec. Imel je debelo gorjačo v roki, za pasom pa dolg, ostro nabrušen nož. Sklonil se je in zgrabil Jokca za vrat. Kakor peresce ga je dvignil visoko v zrak in se odurno zarežal:

»Ho, ho, odkod pa je tebe veter prinesel, mali?«

Jokec je zastala sapa. Še jokati je pozabil, tako se je bil prestrašil.

9.

12.

Utrujene in gladne jih je zajela v goščavi noč. Utaborili so se pod košatim hrastom. Malodušen je sedel Jokec v zeleni mah in žalostno vzdihnil pred se:

»Oh, kakšen revček sem jaz! Nimam na vsem božjem svetu človeka, ki bi me maral... Joj, joj, joj!«

Zakril si je z dlanjo obraz in zaplakal. Se kozi Meki je bilo hudo. Vdano mu je položila glavo v naročje in mu s turobno zateglim »meec« hitela dokazovati, kako iskreno čuti z njim. Muc Kec pa mu je skočil na ramo in mu zamijavkal na uho tako otožno in mlo, da je bil Jokec ves ganjen.

Ko so se podivjani možje do sitega nasmeljali Jokčevi pritlikavosti, njegovi grbi in krivim nogam njegovim, je poglavar postavil odrevenelega ubožčka spet na tla. Oblastno mu je zapovedal:

»Halo, spaček — z nami! Te bomo že uporabili za kaj. Če drugega ne, krmil nam boš nakradene kokoši in gosi. Tvoja skrb bo, da bo med njimi vedno kaj tolstega, za raženj godnega. Tudi ta-le koza kozasta se bo morala še pošteno odebiliti, predno bo dobra za pod nož!«

Gospe! Vzemite

za perilo samo

Persil!

To je prava pomoč!

Enoglasno

doni hvala vseh, ki ga poznajo. S Persilom — polovico manj dela, poceni pranje in neoporečno perilo! — tako pravi vsaka gospodinja, katera ga je enkrat poskusila.

Deček pred majniškim oltarjem

Cel majnik že nabiram cvetje in venčam tvoj oltar. Lučko tebi v čast prižigam da te obseva rožni žar.

Cel majnik že ti pojem pesmi: Kako si lepa, o Gospa! Imam te rad nad vse na svetu, nad tebe ljubim le Boga.

Tako sem majhen in neroden — da večkrat žalim te. Porednost s plaščem mi zagrne in greha varuj me.

Navihan sem, a ne hudoben — zameri mi nikar! Odslej bom hodil le za tabo Marija — moje duše žar.

Še nekaj o Tomažku

In ali se boste čudili, ako vam povem, malčki radovedni, še zgodbo iz Tomažkovega življenja. O tem že veste, da je najrajši pasel ovčke, bele ovčke, pa tudi črne je imel rad. Saj so ga spominjale tistih dni, ko so prišli na njegov revni domek črni grobarji in odnesli iz hiše njegovo ljubo, tako dobro mamico. Za krsto so stopali črni možje in črne žene, le njemu niso oblekli črne obleke, saj je ni imel.

Materi ni bilo več in z njo ljubezni — zagrebli so tudi Tomažkovo srce. Tomažek je ostal pastirček. Zahajal je na pašo. Tam si je izbral visoko drevo — stoletni hrast ob robu pašnika. Tomažek ni bil učen, a znal si je pomagati. Rad bi imel oltarček, da celo kapelico, celo cerkvico, kjer bi molil sam in pa ovčke, vse: bele in črne. Prav tak oltarček si bo napravil, kakor ga je videl vsako nedeljo v farni cerkvi. In zlate svetnike bo postavil nanj in rože bodo dehtele, prižigal bo voščene svečke. Tako si je mislil Jakec in se lotil dela, težkega dela.

Ovce so se pasle, Tomažek si je stesal oltarček, oltarček v hrast. O, ko bi vedel, da je tam za njegovim hrbtom koval zloben deček svoj načrt, se smejal in zbežal...

Iztesal je štirikotno duplino na sredi in na levi še eno, na desni drugo stransko.

»Na sredi bo Marija z Jezuškom, na levi sv. Tomaž, na desni moja mati. Saj je gotovo v nebesih — med svetniki.«

Pa je tesal dalje in iztesal mizico — podstavek. Za prvi dan je opravil.

»Tu bom molil sv. mašo, kakor molijo g. župnik v zlati obleki tam pri fari.«

Drugi dan je tesal dalje. Iztesal je Marijo z Jezuškom v naročju. Vzel jo je seboj in jo shranil čez noč pod zgornjo. Ob rani zori je Tomažek napravil kip sv. Tomaža. Ko je zahajalo solnce, je stal pred njim kip njegove matere. Bil je srečen, kot že dolgo ne. Tomažek je imel oltarček in je imel Marijo z Jezuškom in sv. Tomaža in svojo mamico, ki jo je tako vroče ljubil. Vsak dan pa ga je tam izza vrbe opazovalo dvoje črnih oči in se škodoželjno smejala.

»Le delaj, le delaj, ti bom že pokazal.« Tomažek ni čutil pogledov, ni slišal besed, niti slutil sovražnikovih misli. Delal je, delal vesel, da bo kmalu mogel brati prvo sv. mašo, kakor gospod v zlati obleki pri fari.

Drugo jutro je šel Tomažek zgodaj na pašo in vzel seboj lesene kipe, vse tri: Marijo z Jezuškom, Tomaža in mater. Sam je stopal naprej, za njim v redu ovce — pa je bila procesija. Postavil je v stranski duplini Jakoba in mater,

z Marijo pa se je obrnil in blagoslovil ovce in pašo in polje, pa še materin grob tam pri fari.

Iz levega žepa je vzel svečko, majhno svečko in jo užgal, iz desnega pa molitveno knjižico, pa je imel vse pripravljeno za prvo svojo mašo. Razvrstil je ovčke okoli oltarčka, in ko je stalo solnce visoko na nebu, je bral Tomažek svojo mašo. Bral je, se obrnil, blagoslovil ovčke in materin grob, poljubil kipe in zopet bral. Pa je zopet začel od kraja. Dolga je bila ta maša in nazadnje še pridiga. Govoril je svojim ovčkam in kipom in cvetkam, ki so priklanjale svoje glave v vetru.

Tomažek je bil zadovoljen s poslušalci. Poljubil je kipe in blagoslovil z njimi ovce, polje in materin grob. Ko so se oglašili opoldanski zvonovi, so naznanjali hkrati, da je minula Tomažkova maša.

Zdelo se je Tomažku, kot bi bil duhovnik in Boga je čutil tako blizu. O, ko bi imel peruti kakor lastavice, bi dosegel nebo in Boga v njem.

To svojo mašo je ponavljal dan za dnem. A tam izza vrbe ga je večkrat opazovalo dvoje črnih oči in se posmehovalo njegovi maši, njegovi veri.

Tudi v nedeljo je moral Tomažek opraviti to mašo, dasi je bil pri fari.

Komaj so se zbudili škrjančki tam sredi polja, že je korakal nekdo tam za njivo s sekiro v roki. Šel je dalje preko pašnikov do tistega, kjer pase Tomažek ovčke. Udaril s je sekiro po hrastu in izsekjal globoke dupline, vrgel Tomaža, Marijo in mater po tleh, pohodil venčke in presekal vsak kip na dvoje, se divje zarežal v jutrajno zoro in izginil tam za ovinkom. Vrgel je sekiro od sebe in bežal, bežal dolgo... dolgo... kakor Judež. A kesal se ni...

Tomažek je prišel v procesiji na pašo. Pred njim grozno razdejanje, za njim dvoje črnih oči in dvoje močnih rok, ki sta ga vrgli na tla in izginili...

Tomažek je ostal sredi razvalin in sredi zvestih ovčic. Zajokal je na glas in jokal je vedno glasneje.

»Da si mi podrl oltarček,« spet je zajokal. »A da si mi ranih Marijo z Jezuškom in Tomaža in mojo... mojo sveto mater...« Zakril je obraz z rokami in jokal še pozno v mrak in sredi ovc vso dolgo noč... in še drugi, tretji dan...

STORZEK, spisal Lorenzini, Ljudske knjižnice 26. zvezek — najboljša italijanska mladinska povest v lepem prevodu Jožeta Lovrenčiča z mnogimi ilustracijami. Najlepši dar za otroke po svoji čisto otroški duši prikrojeni šegavosti, bujnosti in čudapolnosti. Broš. 14. vez. 22 Din.

Dobi se v »Jugoslovanski knjigarni« v Ljubljani

SMARNICE O MALI SV. TEREZIJU, ki jih je spisal dr. Miroslav Brumat, nam v običajno smarnično berilo prinese nekaj novega s tem, da v zvezi z Materjo božjo podajajo zgledno življenje male sv. Terezije in njene družine, navajajoč k njenemu posnemanju v razvinih razmerah naše dobe. Knjiga stane vezana 45 Din in se naroča v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

OTROCI SOLNCA, spisal Ivan Pregelj. Ljudske knjižnice 27. zvezek. — To je najljubeznivejša povest mojstra naših modernih pisateljev, povest globoke in sramečljive ljubezni, temnih in bolnih strasti na eni, solnenočiste nežnosti na drugi strani. Vzrastla iz naše zemlje, nam ta povest odkriva višine in brezdnosti slovenske duše. Broš. 24. vez. 32 Din.

Dobi se v »Jugoslovanski knjigarni« v Ljubljani.

DEČJI SAPUN

MERIMA 1839

Sveta življenje in vrvenje

Iz življenja Morgana

O zasebnem življenju ameriškega milijarderja Pierponta Morgana ml., ki je sedaj star 61 let, vemo veliko manj, kakor o njegovem očetu, ki je umrl leta 1913 in zapustil Pierponta ml. kot edinega dediča. Morgan mlajši ne mara, da bi časopisi pisali o njem in sploh ne sprejme nobenega časnikarja. Navsezadnje smo tedaj, kar se tiče njegove osebnosti, samo na par anekdot, ki jih je te dni objavil nek inozemski list.

Pierpont Morgan ml. zelo natančno izpolnjuje svoje državljanske dolžnosti. Zahteva pa, da tudi država njemu nasproti izpolnjuje svoje obveznosti. Pred devetimi meseci je moral Morgan nastopiti kot priča na nekem newyorškem sodišču. Po razpravi je šel z ostalimi pričami k sodni blagajni in položil svoj račun: 4 dolarje za zamudo časa in 1 dolar za potne stroške. Dolar je bil najbrž namenjen za uporabo bencina pri avtomobilu, s katerim se je Morgan pripeljal do sodišča. Zamuda časa pa je bila po cenitvi, ki jo je pred leti Morgan sam postavil, mnogo preizko odmerjena. V Londonu je namreč pred leti nek časnikar ho-

tel priti do razgovora z Morganom. V pismu je naprosil velikega finančnika, da bi mu dovolil razgovor samo dveh minut, a Morgan je to odklonil s pripombo, da za take stvari nima časa, ker je vsaka minuta njegovega življenja vredna 50 dolarjev. Časnikar pa se ni dal ugnati. Odgovoril je, da je pripravljen plačati zamudo časa. Nato je bil naslednji dan sprejet. »Kaj hočete prav za prav od mene?« je vprašal Morgan. »Rad bi vam samo plačal dve minuti, ki ste mi jih prodali... Tu, prosim, je sto dolarjev,« je odgovoril časnikar. Osupnjen je Morgan dejal: »Pa vendar ste hoteli dobiti od mene kako sporočilo, katero bi objavili.« — »O, nikakor ne, res ne.« — »Zakaj ste potem zahtevali z menoj razgovor?« — »Ker sem stavil za 500 dolarjev, da mi boste devolili razgovor,« je izdal časnikar. »Vam sem plačal sto dolarjev, ostane mi 400 dolarjev in zaslužim tedaj 150 dolarjev na minuto več kot vi, gospod Morgan.«

V Evropi se je Pierpontu Morganu pripetil drug doživljaj, ki mu je dokazal, da on kljub svojim številnim milijonom ni vedno močnejši. Morgan ima navadno le malo gotovine pri sebi. S seboj nosi čekovno knjižico, saj ve, da vsaka evropska vlada vzame od njega podpisani ček kot plačilo. Ampak nižji državni uslužbenci pa nimajo vedno enakega spoštovanja pred tem čekom. Pred štirimi leti francoski cariniki niso hoteli sprejeti čeka, »kateremu niso bili gotovi, če je krite, ko ga jim je Morgan izročil. Takrat se je Morgan v svojem razkošnem avtomobilu vračal iz Italije v Francijo. Na meji so ga ustavili cariniki, ki so zahtevali za uvoz dragocenega voza kavicjo v znesku 10.000 frankov. Milijarder je izpolnil ček in ga izročil uradnikom. Ti so papir zavrnili. »Saj sem vendar dober za ta znesek,« se je razvnel Morgan. »Jaz sem vendar mož, ki je Francijo rešil bankrota!« Uradniki pa so bili mnenja, da vsakdo lahko kaj takega trdi, in so zaplenili avtomobil. Morgan se je moral zadovoljiti s sedežem v navadnem avtomobilu, ki ga je peljal do prve postaje, odkoder je z vlakom nadaljeval pot. Ni imel dovolj gotovine pri sebi, da bi založil 10.000 frankov in je moral pustiti na meji svoj luksuzni avtomobil.

Sovjetski diktator Stalir.

Ciganski proces v Košicah

Tretji dan razprave sta bili zaslišani ciganki Julija in Estera Chemera, ki sta obtoženi prikrivanja umorov. Obe sta trdili, da nista od mož dobili niti denarja niti drugih ugrabljenih stvari. Takoj nato se je začelo zasliševanje priče glede na umor Imlinga. Zdravnik dr. Laglo je izjavil, da je tako na truplu Imlinga kakor tudi na vseh ostalih žrtvah našel znake enega in istega strašnega udarca. Iz tega sklepa, da so bili vsi umori, navedeni v obtožnici, izvršeni od ene in iste osebe. Če se posreči temu dokazati krivdo, bodo vsi ostali obtoženci rešeni vislice.

Preiskovalni sodnik dr. Isor je izpovedal, da so v preiskavi vsi priznali. Pripovedovali so, kako so svojim žrtvam preklali glavo. Posebno mlajši cigani so vzeli vse nase in skušali razbremeniti starejše.

Tu je prišlo do dolgo pričakanega trenutka, ko se je pred sodiščem prvič govorilo o ljudožrstvu ciganske tolpe. Zagovornik dr. Friedländer: »Gospod priča, ali se pri teh prvih zasliševanjih ni govorilo tudi o ljudožrstvu in kako je prišlo do tega?« — Priča dr. Isor: »Poizvedovali smo takrat po neki ženi, ki je izginila in jaz sem obdolženec vprašal: »Gospod priča, ali ta žena med vašimi žrtvami, kje je njeno truplo? Skoro kakor iz enih ust so cigani odgovorili. Pojedli smo jo!« — Pa vendar ne tudi kosti, sem vprašal. — Kostmi smo zakopali, so odgovorili. Iskali smo in res našli človeške kosti.«

Državni pravdnik (razburjen): »Protestiram proti temu, da bi se v to razpravo potegnil tudi kanibalizem.«

Zagovornik: »Največje važnosti je ne samo za nas zagovornike, marveč tudi za sodišče, za celokupno javnost, da se ugotovi, če živimo med ljudožrci ali ne. Naš skupen interes je, da se popolnoma razjasni trditev, da so na Slovaškem ljudožrci.«

Ker je sodišče dvomilo, če je bil Pavel Ribar ob času umora res v bolnici, je bil zaslišan zdravnik iz bolnice dr. Sorvassy, ki si je natančno ogledal Ribarja in izjavil, da je mogoče, da je bil Pavel Ribar takrat v bolnici.

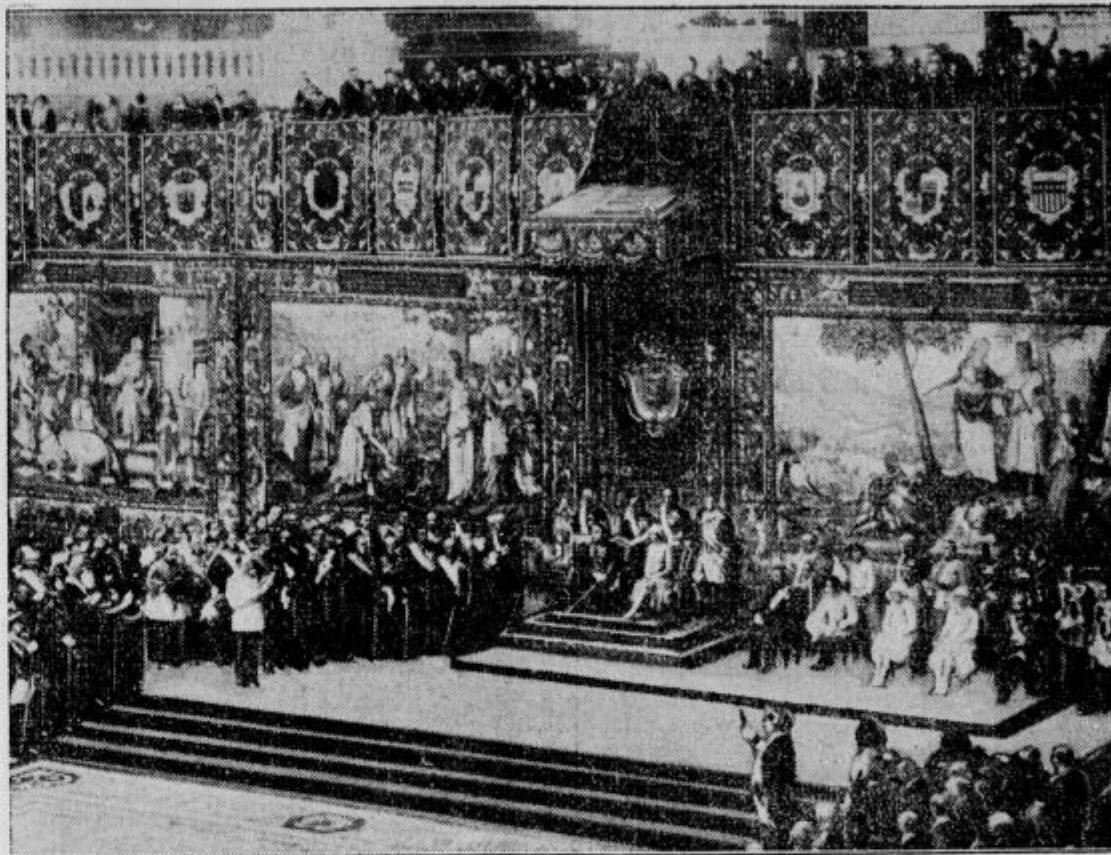
Predsednik Ribarju: »Če si bil takrat v bolnici, boš saj vedel povedati, kaj si videl skozi okno bolniške sobe.« — Ribar: »Skozi okno se je videlo nogometno igrišče in prvič v svojem življenju sem videl nogometno igro.« — Dr. Sorvassy: »To je res, iz dotične sobe se vidi na nogometno igrišče.« — Nato je bila razprava prekinjena in odrejen lokalni ogled v bolnici.

Pred bolnico je Ribar nenadoma obstal in izjavil: »Tu je bila moja postelja in skozi in leta 1925.« — Predsednik: »Tako, tudi leta 1925.« O tem niso doslej ničesar povedali. — Obtoženec: »Sem se šele sedaj spomnil, ko sem zagledal to hišo.« — Predsednik: »Ali nas sedaj lahko pelješ tja, kjer si ležal?« — Obtoženec: »Seveda.« — Komaj je komisija stopila v sobo, je že Ribar hitel k oknu

in izjavil: »Tu je bila moja postelja in skozi to okno se vidi na nogometno igrišče.« — Res se skozi okno vidi nogometno igrišče. S tem je bil lokalni ogled končan. Ribarju se je alibi posrečil.

Golob z izsiljevalnim pismom

Bogat newyorški zdravnik je nedavno prejel poštni zavitek, v katerem sta bila dva goloba-pismošča. En golob je nosil malo vrečico iz črne svile, v kateri je bilo pismo, ki je pozivalo zdravnika, naj nabaše vrečico z bankovci v znesku 50.000 dolarjev in nato goloba izpusti; če tega ne stori, bo umorjen. Zdravnik se je obrnil na policijo, ki mu je svetovala, naj pošlje po goloba pismo, v katerem izraža pomisleke, da bi ptiču zaupal tako velikkansko vsoto; rajši pristane na ose-

Svetovna razstava v Barceloni je bila zelo slovesno otvorjena po španskem kralju Alfonzu XIII.

ni sestanek. Goloba s pismom so izpustili, a so kljub vsej pažnji izgubili vsako sled za njim. Čez tri dni je došlo pismo, v katerem pisec ni hotel ničesar vedeti o osebnem sestanku, ker se boji »izdaje«. Vztrajal je na tem, da se mu po označeni poti pošlje denar. Tudi goloba je poslal nazaj s pismom, da se mora zdravnik tekom 24 ur odločiti. In zdravnik je res poslal denar, kljub preizkusom policije, da bi ga odvrgla od tega. Od tedaj je prejelo take pošne zavojke okrog 50 bogatih ljudi iz New Yorka in drugih ameriških mest. Za odkritje izsiljevalca je razpisanih 50.000 dolarjev nagrade. Medtem pa je izsilil že več milijonov dolarjev.

Eva in kača

V Locarnu se vrši te dni senzacionalen proces. Obtožena je neka žena radi poskušenega umora, ker je neki drugi poslala strupeno kačo. Obtoženka je bila prva žena nekega trgovca. Zakon pa je bil ločen, ker ni bilo otrok. Kmalu po ločitvi se je trgovec poročil drugič in po nekaj mesecih je pripovedoval svojim prijateljem, da pričakuje v družini veselega dogodka. Njegova mlada žena je od tedaj vsak dan dobivala cvetlice in razne druge stvari. Nekega dne je dobila zavitek, v katerem je bil krasen šopek iz krizantem. Vsa vesela je prišla za šopek in ga hotela postaviti v vazo, naenkrat se je pa od strahu nezavestna zgrudila. Iz šopka je visela gadova glava s široko odprtimi žrelom. Preiskava je dognala, da je bil gad že mrtev. Nesreča pa je imela za prestrašeno ženo pestre posledice, radi prezgodnjega poroda je za las manjkalo, da ni umrla. Policijske poizvedbe so dognale, da je šopek z gadom poslala trgovčeva prva žena. Ta je priznala, trdi pa, da je mislila trgovčevu drugo ženo samo prestrašiti.

Kje ljudje najboljše žive?

V Ameriki — kje neki drugje! Tam je nakopičenega največ bogastva, ki sicer ni enakomerno razdeljeno, vendar pa tako, da so ga z neprevetlikami izjemami kolikor toliko vsi deležni. V naslednjem nekaj značilnih številk. Prebivalstvo Združenih držav znaša okroglo 7 odstotkov vseh ljudi na svetu, porabi pa od svetovne produkcije 47% kave, 56% surovega gumija, 53% čina, 21% sladkorja, 72% surove svile, 36% premoga, 42% železa, 47% bakra, 69% petroleja in od 30 milijonov avtomobilov, ki jih je tačas na svetu, jih imajo Američani v svoji uporabi 23%. Ameriški delavec zasluži trikrat do petkrat več, nego evropski; vsekakor pa mora zato sam skrbeti zase tudi v slučaju bolezni in onemoglosti — državnega zavarovanja v Ameriki nimajo.

Previden puškar

Pogosto trdijo, da so puškarji pri prodaji samokresov ljudem, čijih nastop jasno kaže, da ne nameravajo nič dobrega, premalo previdni. Nek pariški puškar, vajen kupcev, ki so v naglici kupili samokres in o katerih je drugi dan bral v listih, da so ustrelili sebe ali koga drugega, je sklenil, da bo previdnejši. Ko je te dni prišla v njegovo trgovino mlada gospa, ki je bila silno razburjena, in želela kupiti samokres, ji je dal zahtevano orožje, ki pa je bilo nabasano s praznimi patronami. Gospa je plačala, vzela samokres in odšla. Še isti večer so na trgu du Theatre Français počili strelji. Neka gospa je divje streljala okoli sebe, tako da so ljudje strahoma bežali na vse strani. K gospej je skočil stražnik in jo razorožil. Nato jo je peljal na policijski komisariat. Tam je zdravnik ugotovil, da je zblaznela. Nekaj ur prej je pri previdnem puškarju kupila samokres, čigar prazne patronne niso napravile nobene škode.

Časnikarske anekdote

Huxley, poročevalec lista »New York Sun« je bil eden najznamenitejših časnikarjev, vendar ne toliko radi svoje spretnosti, marveč radi svoje raztresenosti. Nekež je poslalo uredništvo Huxleya k Edisonu, da bi dobil podrobnosti o neki novi iznajdbi. Še isti dan je prejelo uredništvo od Huxleya brzjavko, ki pa ni vsebovala nestrpnosti pričakovane razgovora z iznajditeljem, marveč se je glasila takole: »Srečno došel. Kako se piše mož, h kateremu naj grem.« Glavni urednik mu je brzjavno odgovoril: »Mož se piše Edison. Vi se pišete Huxley.«

Urednik nekega dnevnika, ki je imel nalogo, da je v listu odgovarjal na razna vprašanja čitateljev, je nekež, ko je odprl že 150 kuvert, dobil vprašanje: »Ali polenovka lahko tudi smrdi?« Urednik je zgubil potrpežljivost. Vzel je svinčnik in papir in zapisal, s hudo mušnim smehljajem na ustnicah, kot odgovor: »A. B., prijatelj narave. Ja, če jo pustite dovolj dolgo ležati.«

Smešnice

Neka tvrdka je potom oglasa iskala knjigovodjo. Pogoji: Vešč francoščine in angleščine v govoru in pisavi, neoženjen, brez otrok.

Naslednji dan se oglasi nek mož: »Prišel sem radi oglasa, ki...«

»Torej Vi obvladate oba jezika v govoru in pisavi?«

»Ne!«

»Ne? Ste pač neoženjeni?«

»Kaj Vam pade v glavo, jaz imam celo sedem krasnih otrok.«

»Ampak, kaj hočete potem tu?«

»Hotel sem Vam samo povedati, da se za razpisano mesto ne potegujem.«

Pogled na pogorje Mont Blanc.

Več Tudi!

Socializem

Zoper enostransko pretirani individualizem, kakor se kaže v mamonizmu, je nastal socializem, ki mu je skrajno nasproten. Socializem trdi namreč, da posameznik nima pravice ne do lastnine, ne do osebnega dobička ter zahteva, da bodi proizvajanje in porazdeljevanje produktov skupna last vsej družbi, oziroma državi. Delo je edini vir lastnine, vsi ljudje so politično in gospodarsko enaki; vsi imajo iste pravice in iste dolžnosti. Socializem uči, da morajo delavci gojiti slojno zavest in sovražnost do kapitalistov ter odklanjati vsako mirno poravnavo z njimi. Lastninska pravica mora sploh zginiti. Ker pa sta po mnenju socialistov država in Cerkva branitelj sedanjega kapitalističnega družabnega reda, zato sovraži socializem sedanjí ustroj države, posebno pa ruje zoper monarhije, zoper uradništvo in vojaštvo. Proti Cerkvi pa širi med narodi mržnjo ter jo označuje kot izrastek kapitalizma, ki bo v novi socialistični državi zginit: množice bodo prepustile nebesa »angelom in vrbcem«.

Bebel je l. 1881. kratko označil stremljenje socializma s tremi besedami: republika, socializem, ateizem.

Svetovna moč socializma se kaže v tem, da so komunisti v Rusiji stili prejšnje carstvo, da so socialisti v Nemčiji najmočnejša politična stranka, da v Belgiji, Avstriji, Franciji, na Danskem, Švedskem itd. tvorijo tako močne politične skupine, da jih morajo vse vlade upoštevati.

Socializem in Judje.

Socializem je postal svetovna, mednarodna sila in se je po neki tajinstveni poti judovstvo polastilo tudi te mednarodne sile: dejansko imajo prvo vlogo v socializmu Judje, tako v Rusiji, kakor drugod. Judje vodijo politični boj socialistov zoper druge stranke v Avstriji, Nemčiji (Marks, Engels, Adler so Judje). Judje so uprizorili boljševiško revolucijo v Rusiji (Trocky in drugi; leta 1920. je bilo v Rusiji 80—100 odstotkov vseh višjih uradov v judovskih rokah). Na Ogrskem je l. 1920. uprizoril boljševiško revolucijo Jud Bela Kun, in izmed 24 komisarjev jih je bilo 18 Judov.

Judje so merodajni v kapitalistični Angliji in Ameriki, pa tudi v fašistični Italiji, kjer sedijo na mnogoštevilnih važnih mestih državne uprave. Toda Judje tu in tam si niso sovražniki. Neka višja sila jih združuje in skrbi zato, da Judje na vsak način ostanejo celota z istimi smotri.

Resnični cilji.

Vrhovni namen teh temnih prevratnih elementov teži za tem, da stre staro, veliko skupnost krščanskih narodov. Zato podirajo povsod, bodisi po socializmu, bodisi po kapitalizmu vse konservativne vrednote, vse tradicije narodov, obstoječi družabni red. Kar oni hočejo, je to, da zavlada mesto stare skupnosti anarhija (popoln nered) v mišljenju in idejah. Vse naše pojmovanje o družini, državi, o lasti, o pravosti itd. hočejo prevreči pod krinko blestečih krilatice demokracije, svobode, liberalizma, strpljivosti, racionalizma itd.

Kaos.

Sadovi njihovega rovanja se kažejo v tem, da je moderno mišljenje neenotno, brez reda, da ne priznava nobene avtoritete (veljavne oblasti); živimo sredi pravcate duhovne in duševne anarhije, narodov ne spaja več notranja vez krščanstva. Evropa je sicer polna velikih kolo-dvorov, borz, bank, vele mest, električnih naprav in železnic, pa Evropa je razrvana in je zgubila svojo enotno orijentacijo (pravo smer). Univerze, ki so nekdanj dajale razumnistvu enotno svetovno naziranje, danes te naloge ne vršijo več. Učijo množico vseh mogočih strokovnih ved, a brez skupne velike zamisli, ki bi spajala vse to v velik, enoten sestav. Nasprotno, mnogotere univerze so postale prava ognjišča svobodomiselnosti in so v imenu »znanosti« smešile in uničevale stoletne krščanske tradicije narodov ter s tem samoposebi podirale preizkušene temelje avtoritete. Univerze žal ne dajejo več narodom enotnih, po nadnaravnih vidikih usmerjenih idej in načel; izpopolnjujejo sicer intelektualno izobrazbo, a za vzgojo, za etos narodov niso več merodajne.

Brez notranjega miru.

To razkranjanje in drobljenje enotnega krščanskega svetovnega nazora sega globoko v ljudske množice. Socialisti imajo to »populizacijo« predvsem na vesti. Prevratne nauke o družini, državi, avtoriteti, Cerkvi, so zanesli iz knjig, shodov in vseučiliških dvoran med ljudstvo in jih še poslabšali z nauki o razrednem boju, o sovražstvu do kapitala, o pravici ljudstva do uživanja samo svetnih dobrin itd. To pridigo je ljudstvo vsrkavalo in si jo dobro zapomnilo. Z lic ljudskih množic je izginil odsev prave vesele sreče. Nekdanj se je Anglija imenovala »herry England« (vesela Anglija), današnje ljudske množice, ki valovijo po vele mestih, ne poznajo več srednjeveškega veselja. Moderno velemesto je prava slika današnje duševne razrvanosti. Velikanske ko gruč zakajenih in umazanih hiš, po vseh ulicah je na stotine popolnoma enakih stavb, po cestah švigajo neprestano železnice in druga vozila, po tovarnah tekajo, delajo, se potijo nešteti sužnji strojev; vse je v večnem teku in diru. V restavrantih v Čikagu so telefonske naprave na mizah, da trgovci celo med obedom nadaljujejo svoje kupčijske posle.

Zunanje vrvenje, šumenje in drdranje je znamenje zunanjega napredka, a gosta megla, v katero je mesto stalno zavito, je nekakšna slika notranje mračnosti in nezadovoljnosti. Mase ljudstva, ki valove poulicah, so brez

skupnih velikih vzorov, brez starega krščanskega optimizma.

Vse to nam dokazuje, da so stare zvezde zginile z neba in da nove, goljufive luči slepijo narode. Kultura je postala povsem druga, postala je samo tuzemska, sol vsega nadnaravnega je izginila iz nje. Ta kultura je postavila v središče vsega stremljenja lastni »jaz« in je zatemnila večne in nespremenljive vzore o Bogu in neumrjčnosti.

»Uspehi nove kulture«.

Ta materialistična tuzemska kultura je privela do svetovne vojne. Ob njenem izbruhu niti ene izrazite krščanske države ni bilo več v Evropi. Tisk, kapital, javno mnenje, vse je bilo do 90 odstotkov odvisno od velekapitala, predvsem od Judov. Večinoma je vihrala v državah zastava svobodne, brezverske šole, delavskih množic je bilo do 70 odstotkov v taboru socialistov. Katoliška Cerkva ni imela nikjer odločilne vloge, životarila je nekako v podstrešju. Več ali manj je vsa javna Evropa bila odpadla od Kristusa in njegovih načel.

Končno je ta Evropa, polna modernega napredka in tuzemske kulture, zbankrotirala in izkervavela v svetovni vojni. Tehnična sveta se je v štiriletni vojni nagnila proti zapadu. Evropa dolguje Ameriki 11 in pol milijard dolarjev (okrog 80 in pol milijard šilingov). Polovica vsega zlata, ki ga je krog 8 milijard dolarjev, je danes že v Ameriki. Evropa je morala dati svoje zlato v zastavo za potrebna posojila. Evropa se vidno stara, v svojih rokah drži še dragocene zaklade preteklosti, Amerika pa polagoma jemlje Evropi iz tresočih se rok žezlo svetovne vlade.

Za duha in srce

Dobra knjiga je najboljši ljudski vzgojitelj, zato jo je treba vedno priporočati. Vsebinsko in jezikovno zdravje pomenijo za nas **Finžgarjevi zbrani spisi** (dosedaj šest zvezkov), ki se dobe v lepi in trpežni opremi in za zmerno ceno v Novi založbi v Ljubljani. Istolam se dobe tudi **Jakličeve ljudske povesti**.

Izredno lepo novelo je poklonil »Križ« za veliko noč svojim bralcem. Njena vsebina je tako pretresljiva, da prime človeka kakor malokatera. To je kratka povest z naslovom »Castelmorio«. Da pa bi si jo lahko nabavili tudi nenaročnički »Križ«, jo je uprava izdala v ponatisu v obliki lične brošure. Opozorjamo vse knjižnice in razširjalce dobrega čitila, da je naklada majhna, popraševanje pa veliko. Naročila je treba nasloviti: Konzorci »Križ«, Miklošičeva c. 5, Ljubljana. Izvod stane 5 Din. Dobi se tudi v Jugoslovanski knjigarni in Novi založbi.

»Rad« Jugoslovanske akademije. Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti je izdala svojo 236. knjigo »Rad«, razreda matematično-prirodoslovnega. — Vsebinska je sledeča: dr. Stjepan Škreb, Dnevni i godišnji period kiše u Zagrebu; dr. Stanko Hondl, Pogledi suvremene fizike; dr. Dragutin Gorjanović-Kramberger, Vratni kraljevi diluvijalnog čovjeka iz Krapine. (Z 10 slikami in dvema tabelama); dr. Vale Vouk, Stomatolni aparat mimoze (Mimosa pudica L.). (S 13 slikami in 1 tabelo). Dr. Vladimir Varičak, Prilozi za biografiju Rudža Boškovića; dr. Gilbert Flumiani, O stalnosti nekih Hoflinih sola; prof. dr. N. Krebs (Berlin), Oblikovanje krajine u hrvatskom kršu; dr. Mil. Z. Jevičić, Elektrosinteze. Rešavanje problema deficita. — Cena knjige je 120 Din, a dobiva se pri Jugoslovanski akademiji znanosti in umetnosti v Zagrebu (Zrinski trg 11), ter v vseh ostalih večjih knjigarnah v Jugoslaviji.

Mentor je končal z dvojno številko 9 in 10 svoj 16. letnik. Vsebinska je sledeča: J. K. Rejec: Med Sello in Karibdo. Povest v zgodbah. (Konec.) — S. Kranjec, Kosovo v zgodovini. S slikami. — Fr. Miklavčič, V pokrajini toplih vrelcev in gejzirjev. S slikami. — M. Š., Naša vojnja iz Ljubljane do Krškega. S slikami. — Magajna B., Pastir. — I. Dolencec, Iz sklepne konference. Dramat. prizor. — M. Prezeli, Kažipot skozi prirodopisno zbirko v ljubljanskem muzeju. S sliko. — T. Debeljak, Otokar Brežina. — O. Brežina, Obletnica. Pesem. — T. Gaber, Kaj pa o počitnicah. — Naši pomenki. — Mali obzornik. — Knjige in revije. — Šah. — Šale in uganke. — Dodejano je kazalo za 16. letnik.

Velik uspeh katoliške pisateljice. — Gertrud Freim von Le Fort: »Das Schweisstuch der Veronika« (Kösel & Pustet, München). O tem veleznimivem romanu piše »Die litterarische Welt«: Dejanje tega romana moremo imenovati hkrati veliko in skrivnostno intimno. Veliko: svetovi si stoji nasproti, paganski Rim in Rim sv. Cerkve, moderna in krščanstvo, ali, na temelju mistike, svet in višji svet, demoni višav, in demoni nižin. In najintimnejša duševna zgodba se odpira v kristalno čisti, blesteče globokomni izpovedi: duša pripoveduje o življenju v milosti molitve, o mističnem gledanju, o mističnem občevanju ne le z božjo in z demonsko silo, temveč tudi o mistični izmenjavi bogastev med dušo in dušo. Roman »Veronika« prti je vseobsežen dokument katoliškega miselnega sveta v hudeh naše neposredne sedanjosti, dosegač velike religiozne izpovedi Reinharda Johanna Sörze, enakovreden religioznim povestim Karla B. Heinricha in morda ga smemo postaviti v isto vrsto s francoskim Bernanosovim romanom »Sous le soleil de Satan«.

Nova muzika, dvomesečnik za vokalno in instrumentalno glasbo, št. 2, prinaša razen člankov Dobronica in Srečka sledeče glasbe: Sonatina od Srečka Koporca, Pesem o devici Peregrini od Slavka Osterca, Esquisses pour une pastorale od Dobronica, Ave Marijo od Stanka Premrla, Intermezzo od Balatke, Elegijo od Matija Bravničarja in Sonatino od A. Foersterja.

NEGUJ ZOBE

ZA
ZDRAVO
TELO

moč in lepoto je predpogoj pravilna prehrana vseh organov. To omogoča samo

ZDRAV
ŽELODEC

ki največkrat odpove le vsled tega, ker je preobremenjen s slabo prežvečenimi jedili. Dobro zvečijo samo

ZDRAVI
ZOBJE

vsled česar se mora ravno te, potem rednega dnevnega negovanja varovati. V to svrhu je in ostane nepogrešljiv

SARGOV

KALODONT

F. HERZMANSKY
CVETLICARNA

LJUBLJANA, STARI TRG 3
TELEFON ŠT. 31-70

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri

Ljudski posojilnici v Celju

Registrovani zadrugi z neomejeno
zavezo v Celju, — v lastni hiši,
Cankarjeva ulica 4 (poleg davkarije)

Stanje hranilnih vlog nad
Din 75.000.000.—. Obrestna
mera najugodnejša. — Za
hranilne vloge jamči poleg
rezerv in hiš nad 3000
članov posestnikov z vsem
svojim premoženjem. —

Posojila na vknjižbo, poročstvo ter
zastavo pod najugodnejšimi pogoji.
Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica
iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.

Mineralno in blatno

Kopališče Daruvar

radioaktivni topli izvirki 38 do 50° C
Najuspešnejše zdravljenje: **ženskih**
bolezn. revmatizma, podagre, išiasa,
slabokrvnosti in splošne slabosti.

Celo leto otvoreno! Ugodno letovišče!
Zmerne cene! Ugodne železn. zveze!

Izven glavne sezone znaten popust!
Zahtevajte prospekta od Ravnateljstva kopališča.

Dekleta, ženske in moški

cenijo dobri učinek že 32 let preizkušenih
proizvodov: Fellerjeva Elsa-pomada za obraz
in zaščito kože, za negovanje obraza vrata
ter rok, proti solnčnim pegam, sojdecem
itd. nadalje Fellerjeva Elsa-pomada za rast
las, za kožo na glavi, proti prhljaju, izpadanju
las itd. — 2 lončka ene ali en lonček od
obeh pomad franco po pošti pri vnapre-
poslanih 40 Din pri lekarnarju FELLER
STUBICA DONJA, Elsa trg 134, Hrvatska.
Ako se pošlje 48 Din vnaprej se priloži še
eno Fellerjevo milo zdravja in lepote „Elsa“

KOSTANJEV LES za tanin
HRASTOV TANINSKI LES
BUKOVA DRVA

kupuje stalno najugodnejše
ERNEST MARINC, CELJE
Zrinjskega ulica št. 4 — Telefon št. 136

Naznanilo

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel
v najem gostilno pri gosp. Maja-
rončku, Stara pot št. 1 v Ljubljani.

Postregel bom z dobro pijačo in jedjo. Cene nizke,
postrežba točna in brza. Priporočam se za mnogo-
brojen obisk. — Na razpolago je lep senčnat vrt,
tudi prostori za balin, notranji prostori so udobni
ter zračni, posebna soba za samostojne večje druž-
be ali ženitovanje ter velik salon. Gostilna je bila
nekdanj zelo na dobrem glasu, kar starejši itak
vedo, mlajši naj si pa sedaj ogledajo. Čudili se
boste prekrasni legi ter čistemu zraku.
Priporočam se za mnogobrojen obisk.

Ivan Potočnik.

napornemu delu, najsi bode v p. is. arn. elavnici
ali na polju je potrebno tudi razvedrilo in naj-
boljše razvedrilo je godba z dobrimi instrumenti.
Predno si nabavite kateri godbeni instrument,
pišite dopisnico veletrgovini Sterneckl in zahte-
vajte zastoni novi veliki ilustrovani cenik, v ka-
terem najdete sledeče cene in še druge: Violina
z etujem 215 Din, fiedla 345 Din, mandolina 160,
220, 400 Din, klara 270, 320 Din, citre 440 Din, tam-
burica 180, 250, 300 Din, harmonika 350, 470, 550,
540 Din, gramofon 355, 575 in 890 Din. Vsi instru-
menti so najboljša kvalitete, importirani direktno
iz najboljših svetovnih tovarn in radi velikan-
skega skupnega nakupa cene veliko nižje kakor
drugod. Naročite se danes ilustrovani cenik z več
tisoč slikami. Kar ne ugaša se zamenja ali vra-
denar. — Veletrgovina **H. STERNECKI, CELJE**,
št. 18, Slov.

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov,
solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

Da damo vsem interesentom za

turbinske naprave

priliko, da izvršijo merjenje vodnih sil, smo se
odločili poslati našega turbinskega strokovnjaka
v prvi polovici meseca junija na potovanje po
Sloveniji. Vsi oni, ki želijo postaviti

vodne turbine

naj nam to takoj javijo, da jih more naš strokov-
njak obiskati in izmeriti vode. — **STROJNE**
TOVARNE IN LIVARNE D. D., LJUBLJANA.

Francoska linija - French Line

Cie. Gle. Transatlantique

Za Severno Ameriko in Kanado

Havre-Newyork samo 5 1/2 dni čez morje

V Južno Ameriko Argentino,
Chile, Uruguay vsak teden iz Havre, Bor-
deaux in Marsilije.

Cie. Chargeurs Réunis, Sud-Atlantique,
Transports Maritimes.

Izvrstna hrana, izborna postrežba, vino brezplačno

Vsa pojasnila daje brezplačno zastopnik

IVAN KRAKER, Ljubljana, Kolodvorska ul. 35

Potrjeni neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, pri-
jateljem in znancem pretresujočo vest, da je naša iskreno ljub-
ljena mama, oziroma stara mama in tašča, gospa

Neža Koprivšek roj. Lebeničnik

v soboto 25. maja 1929 ob 5 popoldne po dolgi in mučni bo-
lezni, previdena s tolažili sv. vere, v 79. letu svoje dobe, bogu-
vdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v ponedeljek dne
27. maja 1929 ob 1/2 7 iz mrtvašnice mest. pokop. v Pobrežju.
Sv. maša zadušnica bo darovana 28. maja ob 7 stolni in
mestni župni cerkvi. — Pokojnica je bila mati pok. gospoda
župnika v Framu, č. g. Valentina Koprivška.

Maribor, dne 25. maja 1929.

Ing. Franjo Koprivšek, profesor na drž. kmet. šoli, sin. Julka
Jan roj. Koprivšek, hči. — Ignac Jan, zet. Rezi Koprivšek roj.
Trstenjak, sinova. Milena, Davorin, Silva, Zdenka in Stanko
Jan ter Cirila, Metod in Anton Koprivšek, vnuki in vnukinje
ter vsi ostali sorodniki.

Brez posebnega naznanila. Mestni pogrebni zavod Maribor.

Za vse tolažilne izraze sožalja, ki smo jih pre-
jeli ob izgubi našega ljubljene

Božidara Poženel

izrekamo najiskrenejšo zahvalo. — Posebno se zahvaljujemo
častiti duhovščini, gg. uradnikom in delovodjem K. I. D., dru-
štvu »Orel«, godbi Kat. del. prosvet. društva, tovarn. požarni
brambi, dijakom mesč. šole, dijaku Mladcu za krasen poslo-
vilen govor in vsem darovalcem prelepih vencev in šopkov.
— Najlepša hvala vsem, ki so kakorkoli pokazali, da soču-
stvujejo z nami. Bog plačaj!

Jesenice, dne 25. maja 1929.

Žalujoči ostali.

„Spectrum“ d. d.

inž. Kopista, Dubsky in Krstic

tvornica ogledal in brusenega stekla

Ljubljana VII

se nahaja od 1. novembra

Celovška cesta 81. — Telefon 2343.

Zagreb, Osijek, Središnjica: ZAGREB

Zrealno steklo, portaino steklo, mašinsko
steklo 5—6 mm, ogledala, brušena v vseh
velikostih in oblikah, kakor tudi brušene
prozorne šipe, izbočene plošče, vstekljevanje
v mad. Fina, navadne ogledala.

Preselitev.

Cenj. občinstvu uljudno naznanjam, da sem svojo

šivalnico za izdelov. perila, preselila

iz Skofje ul. 17, za Bežigrad, vila „Rozinka“,

ter se nadalje priporočam za cenjena naročila.

Goričan Marija

KUPON

ZA UGANKE

v

ILUSTRIRANEM

SLOVENCU

Št. 20

Peči sistema „Luc“

vseh velikosti izdeluje tvrdka Srebotnjak & Golob,
Ljubljana, Puharjeva ulica št. 3. Prevzema tudi v
popravila in prezidavo vsakovrstne gori navedene
peči in jih izvršuje strokovnjaško in po najnižjih
cenah brez konkurence.

Naznanilo

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem otvoril
gradbeno podjetje in tehnično pisarno

v Ljubljani, Wolfova ul. 12 (Oražnov Dij. dom).

Prevzamem vsa v to stroko spadajoča dela, naprave na-
črtov in proračunov etc. točno in solidno po konku-
renčnih cenah. — Za cenj. naročila se najtopleje priporočam.
LUD. POLJANEC, mestni stavbenik.

Veliko podjetje v Sloveniji išče za skorajšnji nastop prvorazrednega

šoferja - mehanikarja

kateri zna samostojno in zanesljivo vsa popravila izvrševati.
Trezni, zanesljivi vozniki z daljšo prakso naj pošljejo ponudbe s
prepisi spričeval in zahtevkom plače na upravo »Slovenca« pod
»Prva moč« št. 5640.

Tužnim srcem javljamo, da je naš dragi mož, oče, brat,
svak in zet, gospod

Jože Jeglič

posestnik, gostilničar, obč. svetovalec, blagajnik kraj. šol. sveta
v petek dne 24. maja, v starosti 38 let, nenadoma po kratki
in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v
Leonšču v Ljubljani umrl.

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek dne 27. maja
ob 10 popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Begunjah.
Begunje - Zirovnica, dne 25. maja 1929.

Žalujoči ostali: Ivana, žena. Julka, hči. Marija omož. Legat,
učiteljica, sestra. Janko in France, brata — in ostali sorodniki.

Zahvala

Ob nenadomestljivi izgubi naše ljubljene mame, sestre,
stare mame in tašče, gospe

Josipine Janežič

vdove Porenta roj. Jager

posestnice na Mlinšah

izrekamo za tolažilne dokaze iskrenega sočutja vsem svojo
prisrčno zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, čast. sestri
Suzani za njeno požrtvovalnost, vsem darovalcem krasnih ven-
cev in cvetja ter vsem številnim prijateljem in znancem, ki so
spremili blagopokojno na njeni zadnji poti.

Zagorje - Mlinše, dne 25. maja 1929.

Žalujoči ostali.

Tomaž Bizili naznanja v svojem in v imenu svojih hčerk žalostno vest, da je umrla
njegova iskreno ljubljena soproga, oziroma mati, gospa

Francka Bizilj

v soboto dne 25. maja 1929, po daljšem, mukepolnem trpljenju.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek dne 27. maja 1929 ob 3 popoldne iz mrtvašnice,

Stara pot št. 2, na pokopališče k Sv. Križu.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v stolni cerkvi sv. Nikolaja.

V Ljubljani, dne 25. maja 1929.

Brez posebnega naznanila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Urednik: Franc Terseglav.